Participarea Reginei Maria la Primul Război Mondial

Regina Maria a României a avut în timpul Primul Război Mondial un rol ieșit din tiparele unei regine europene, pentru că nu a rămas la distanță de front, ci s-a implicat direct în spitale, în organizarea ajutoarelor și în sprijinirea armatei, mai ales în perioada grea din 1916–1918, când România s-a retras la Iași și sistemul sanitar era copleșit de răniți, foamete și epidemii. În acea perioadă, Maria avea aproximativ 41–43 de ani, fiind deja mamă și regină consort într-o țară aflată în colaps militar și umanitar. Cel mai mic copil al ei era atunci prințul Mircea, născut în 1913, care avea aproximativ 3–5 ani în acea perioada, aflat în grijă la reședințe regale, în timp ce mama lui era expusă în mod constant mediilor infectate din spitale și zone de epidemie.

Fig. 41. Regina Maria și generalul Eremia Grigorescu
pe malul Siretului, la Mărășești

Maria mergea efectiv în spitale de campanie, în barăci improvizate și în trenuri sanitare, unde trata sau vizita soldați răniți și bolnavi de tifos exantematic, o boală extrem de contagioasă și mortală la acea vreme. Lucra alături de Crucea Roșie Română, sprijinea personal infirmierele, vorbea cu răniții și încerca să ridice moralul trupelor, ceea ce a dus la imaginea ei de „Regina-soldat” . Riscul de a se contamina cu tifos era real și foarte mare, iar Maria era conștientă de acest lucru. Totuși, ea a ales să își asume acest risc dintr-un sentiment puternic de datorie și responsabilitate morală față de soldați și populație. Știa foarte bine cât de periculoasă era boala, dar în acel context de război nu exista o separare clară între „siguranța personală” și „datoria publică” pentru liderii implicați direct în ajutorarea răniților. În mod practic, ea își lua anumite măsuri de protecție disponibile la acea vreme (igienă, schimb de haine, evitarea contactului inutil), însă medicina nu avea atunci antibiotice sau metode eficiente de prevenție modernă. Cu toate acestea, decizia ei de a merge constant printre bolnavi a fost una asumată și conștientă, iar impactul psihologic asupra soldaților a fost uriaș, pentru că prezența unei regine în mijlocul suferinței era percepută ca un act de solidaritate absolută, nu ca o vizită simbolică.

Regina Maria a României a avut în timpul Primul Război Mondial un rol simbolic și moral uriaș, iar una dintre scenele importante a fost legată de drapele și ceremonii militare. În mai multe ocazii, i s-au prezentat drapele de luptă ale unor unități românești, iar ea a participat la ceremonii de încurajare și binecuvântare simbolică a armatei, gesturi care aveau un impact psihologic enorm asupra soldaților, pentru că prezența reginei era percepută ca o confirmare că statul și regele nu i-au abandonat. A participat la acordarea de decorații și medalii pentru soldați răniți sau merituoși, însă nu în sensul de comandant militar, ci ca simbol regal al recunoașterii. În multe cazuri, ea personal înmâna medalii, vorbea cu soldații, îi întreba de familii și le mulțumea direct, ceea ce avea un efect emoțional mult mai puternic decât simpla ceremonie oficială.

A luat masa sau a stat în apropierea copiilor și orfanilor de război, în special în spitale, orfelinate sau centre de refugiați. Nu era vorba de „banchete”, ci de mese simple, în condiții de război, unde ea încerca să fie prezentă fizic lângă copii, să îi liniștească, să le vorbească și să le ofere un sentiment de protecție. În ochii contemporanilor, aceste gesturi păreau neobișnuite pentru o regină, tocmai pentru că ea rupea complet distanța socială obișnuită dintre monarh și populație. Felul în care îi încuraja pe oameni era foarte direct și uman: vorbea calm, fără formalism excesiv, folosea o prezență caldă și maternă, atingea mâinile soldaților răniți, îi asculta, le spunea că sacrificiul lor contează pentru țară și că nu sunt uitați. În multe mărturii din epocă, soldații spun că simpla ei apariție în spitale sau pe frontul sanitar ridica moralul imediat, pentru că nu era percepută ca o figură politică distantă, ci ca o prezență umană care împărțea aceeași suferință, chiar dacă în condiții diferite.

Mausoleul de la Mărășești este unul dintre cele mai importante monumente comemorative din România, dedicat eroilor căzuți în Primul Război Mondial, în special celor din bătălia de la Mărășești din 1917. A fost conceput ca un ansamblu monumental, nu ca o catedrală, deși în fazele inițiale de proiectare, în perioada interbelică, au existat discuții și intenții ca el să capete funcția de „catedrală a eroilor", uneori numită simbolic „Catedrala Neamului Eroilor", dar în forma finală a rămas un mausoleu memorial, nu o biserică propriu-zisă. Arhitectura sa este inspirată din forme sacre: planul general este în formă de cruce, ceea ce conferă spațiului o solemnitate asemănătoare unei biserici, însă funcția lui este comemorativă, nu liturgică în sens clasic.

În interior există capele și spații de reculegere, dintre care cea mai cunoscută este Capela Schimbarea la Față a Mausoleului de la Mărășești, unde se află și zonele cele mai sacre ale ansamblului.

Mausoleul este conceput ca un ansamblu comemorativ, iar organizarea sa interioară are o logică simbolică foarte clară, legată de eroii din Primul Război Mondial. Sub ceea ce este numit în mod popular „Cupola Gloriei" (zona centrală monumentală a mausoleului), se află mormântul generalului Eremia Grigorescu, comandantul Armatei 1 române în bătălia de la Mărășești din 1917. El este înhumat în centrul ansamblului, într-un loc de onoare, tocmai pentru că a fost figura militară principală asociată cu victoria defensivă de la Mărășești.

Pe fațada principală a mausoleului sunt înscrise nume și inscripții comemorative, simbolice, legate de luptele și sacrificiul armatei române. În interiorul ansamblului, pe plăci și pereți, sunt înscrise numele unor unități militare, ale unor ofițeri și ale unor categorii de eroi, dar și mențiuni legate de ideea de „jertfă pentru patrie.

Notă: Imaginile provin din domenii publice gratuite, precum și din resursele: „Muzeului Național al Unirii Alba-Iulia”, „Arhivelor Naționale ale României”, precum și ale „Muzeului Vrancei”, cu acordul acestora.